

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 719)

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/875)

NOT : Tasarı Başkanlıkça, Tarım, Orman ve Köyşleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-320/2779

8.6.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 6.6.2001 tarihinde kararlaştırılan "Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bilent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

TEKEL İdaresinin kuruluşu, 17.7.1862 tarihli mali ıslahatla tütün ve tütün mamullerinin, yine aynı yıl çıkartılan Tuz Talimatnamesi ile tuzun Devlet tekeline alınmasına dayanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti döneminde, 1930 yılından itibaren 1701, 1938 yılından itibaren 3437 ve 1969 yılından sonra ise 1177 sayılı Kanunlara istinaden yürütülmekte olan tütün ve tütün mamulleri konusundaki Devlet tekeline, 3.6.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunla ve belli koşullarla geniş ölçüde son verilmiştir.

Tasarı ile hem 138 yıldır ülkemizin tütün, sigara, alkol ve alkollü içkiler ile tuz üretim ve dağıtımında gerek kamu sağlığı ve gerekse vergi gelirleri açısından son derece etkin rol oynayan Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması

ve hem de 4046 sayılı Kanun doğrultusunda mülkiyetin devri dahil her türlü yöntem kullanılarak özelleştirilmesi yolu ile bu kuruluşun görev alanına giren konularda verimliliğin artırılması, serbest rekabetin tesisi ve sermayenin tabana yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddeyle, Kanunun amacının; Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ile Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulmasına, bu Kurumun görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye’de üretimine, iç ve dış alım satımına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi olduğu belirtilmektedir.

Kanunda sözü edilen Bakan, Kurul, Kurum ve Açık Artırma Başlangıç Fiyatının tanımları verilmektedir.

Madde 2. — Bu madde ile, piyasa faaliyetlerinin istenilen sonuçları vermesi için gerekli düzenlemelerin yapılmasından ve piyasanın izlenmesinden sorumlu, kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip, kararlarını; herhangi bir kişi, kurum, kuruluş veya organdan emir veya talimat almaksızın serbestçe alabilen Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmakta ve Kurumun teşkilât yapısı düzenlenmektedir.

İdarî bakımdan Devlet Bakanlığı ile ilişkili olan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun temsil ve karar organının, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu olduğu da madde ile hükme bağlanmaktadır.

Kurulun yedi üyeden oluşması öngörülmüş olup, Kurul üyelerinin kimlerden oluşacağı ve nasıl atanacağı hususu düzenlenmektedir.

Madde 3. — Madde ile, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu üyelerinin görev süreleri ve boşalan üyeliklere atama yapılmasının esasları düzenlenmiştir. Kurul üyelerinin görev süreleri 5 yıl olarak belirlenmiş olup, herhangi bir nedente üyelikleri sona erenlerin ne şekilde ve ne süreyle atanacağı belirtilmektedir.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunun yerine getireceği görevler dikkate alınarak bu Kurula üye olacak kişilerde aranan şartlar ile Kurulun çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir. Kurulun hangi sürelerde toplanacağı ve toplantıların yönetimiyle, Kurul toplantıları için gerekli müzakere ve karar nisapları ile oylama usul ve esasları düzenlenmektedir.

Piyasanın düzenlenmesi ile kontrol ve denetiminden sorumlu olan ve ilgili konularda tam yetkili bulunan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunun görevleri ve yetkileri madde ile ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Madde 4. — Madde ile, Kurum personelinin statüsü, atanma usulü ve özlük hakları düzenlenmiştir. Görülen hizmetin önemi gereği, Kurumda çalışacak personelin belirli niteliklere sahip olması gerektiğinden, bu nitelikteki personelin temini için, personelin ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olacakları ilkesi benimsenmiş, böylece Anayasanın 128 inci maddesine uygun bir yapı oluşturulmuştur.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu üyelerinin ve Kurum personelinin emeklilik işlemleri ile hizmet sürelerinin değerlendirilmesine ilişkin düzenlemeler madde ile getirilmiştir.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu üyeleri ile hizmet birimi personeli ücret ve mali haklar bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olmadıkları için, ücret ve mali hakların burada düzenlenmesi gereği ortaya çıkmış olup, madde, bu doğrultuda düzenlenmiştir. Ücret politikası, Kurul Başkanı üyeleri ile kurum personelinin görevlerini etkin bir şekilde gerçekleştirmelerini teşvik edecek şekilde belirlenmiştir.

Madde 5. — Madde ile Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun gelirleri ve giderleri ile Kurumun hesaplarını denetleyecek merci belirlenmektedir.

Madde 6. — Bu madde ile tütün satışlarının tütün üreticisi diğer dünya ülkelerinde olduğu gibi tütün satış merkezlerinde ve açık artırma yöntemi ile yapılması düzenlenmiştir. Bu şekilde tütün üreticilerine ürettikleri tütünü serbest piyasa kuralları gereğince ve tütünlerinin gerçek değerlerinin üzerinden satma imkânı sağlanmakta ve üreticilerin daha kaliteli ürün üretmeleri teşvik edildiği gibi aynı zamanda yazılı sözleşme ile üretim esası getirilmektedir.

Ayrıca, ülkemizde tütün mamullerini üretmek isteyenler ile piyasaya arz etmek isteyenlerin uyumunu gerekli şartlar belirlenmekte tütün ve tütün mamullerinin yurt içi ve yurt dışı ticaretine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmekte ve Türk tütünçülüğünü koruyan düzenlemeler getirilmektedir. Ayrıca 4619 sayılı Kanuna paralellik sağlanarak işlenmiş tütünün satılması amaçlanmıştır.

Ülkemizde tütün eksperliği yıllardır farklı bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmiş ve uygulamada tütün eksperleri görev almıştır. Bu madde ile tütün eksperliği ve eksperlerin yapabileceği işler ile eksper olmayanların yapamayacakları işler düzenlenmektedir.

Madde 7. — Bilindiği üzere, yapısal reformlar içinde tarım reformu, uygulanmakta olan istikrar programının en önemli unsurlarından birini teşkil etmektedir. Tarım reformu çerçevesinde, mevcut destekleme sistemi değiştirilerek yerine doğrudan gelir desteği sistemine geçilecektir. Ayrıca, alternatif ürün projesi kapsamında üreticilere muhtelif ödemeler yapılacaktır. Bu kapsamda, yayımlanması gerekli olan Bakanlar Kurulu kararlarının herhangi bir kanunî dayanağı bulunmadığından bu maddeyle söz konusu politikalara ilişkin ödemelerin yapılabilmesini teminen hukuki zeminin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Madde 8. — Bu madde ile tütün ve tütün mamullerini kaçak üreten ve satanlara uygulanacak cezai müeyyideler düzenlenmektedir.

Madde 9. — Madde ile, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü kamu iktisadî kuruluşu statüsünden çıkarılarak iktisadî devlet teşekkülü statüsüne geçirilmektedir. Bu suretle özelleştirme uygulamalarına ilişkin her türlü işlem 4046 sayılı Kanun çerçevesinde Özelleştirme İdaresi tarafından daha kolay ve daha seri şekilde yapılabilecektir.

Madde 10. — Bu madde ile özelleştirme programında bulunan ve sermayelerinin tamamı Devlete ait olan kuruluşların özelleştirilmelerinin verimli ve süratli bir şekilde yapılabilmesi için zaman kaybına neden olan şekil şartlarının kaldırılması amaçlanarak anonim şirket statüsündeki bu kuruluşlarda genel kurul toplantılarına ilişkin şekil şartlarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 11. — Bu madde ile 4046 sayılı Kanunun özelleştirme programında bulunan kuruluşlara ticaret siciline tescil ve Sermaye Piyasası Kurulu kayıt işlemlerinden ücret muafiyeti düzenlenmektedir.

Madde 12. — Bu madde ile yapılan yeni düzenleme nedeniyle yürürlükten kaldırılan kanunlar belirtilmiştir.

Geçici Madde 1. – A) Bu fıkra ile, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün özelleştirme işlemleri tamamlandıktan sonra Kurul üyeliği için adı geçen Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın Kurul üyeliği için aday önerme yetkisinin Kurula geçeceği belirtilmektedir.

B) 2002 yılından itibaren Devlet olarak tütün destekleme alımlarına son verileceği ve 2001 yılı üretim kotasının da dağıtılmış olması karşısında geçici olarak tütün destekleme kararını uygulayacak kuruluşu belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna bırakılmaktadır. Ayrıca 2000 ve 2001 yılı ürünleri için 1177 sayılı Kanunla belirlenen yerler dışında yapılan ekimler için uygulanacak cezaî müeyyideler düzenlenmektedir.

C) Bu fıkra ile yeni teşkil edilecek olan kurumda istihdam olunacak personelin Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünden alınması ve alınacak kişilerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esaslarla sayılarının tespitinin ilgili kamu kuruluşları temsilcilerinin işbirliği ile oluşturulacak bir komisyon marifetiyle yapılması düzenlenmektedir.

D) Bu fıkra ile Kurumun faaliyete geçiş süresi belirtilmekte ve Kurumun faaliyete geçinceye kadar hizmetin kesintiye uğramamasını teminen Kurumun görevlerinin Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceği belirtilmiştir.

E) Bu fıkra ile Kurumun ihtiyaç duyacağı taşınır ve taşınmaz mallar ile araç ve gerecin bir protokolle devri ile devre ilişkin işlemlerin vergi, resim ve harçtan muaf olması öngörülmektedir.

F) Bu fıkra ile tütün eksperlerinin müktesep haklarının korunması sağlanmaktadır.

G) Bu fıkra ile bu Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan tütün ve tütün mamulleri üretim miktarı ölçüsü belirtilerek daha sonraki yıllardaki üretim miktarı ölçüsünü sifıra kadar indirmeye ve tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkilerin dış ticaretine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmektedir.

Madde 13. – Yürürlük maddesidir.

Madde 14. – Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

13.6.2001

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No. : 1/875

Karar No. : 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Devlet Bakanı Sayın Yılmaz Karakoyunlu, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin katıldığı; Komisyonumuzun 13.6.2001 tarihinde yaptığı toplantıda incelenip görüldü.

138 yıldır ülkemizin tütün, sigara, alkol ve alkollü içkiler ile tuz üretim ve dağıtımında gerek kamu sağlığı ve gerekse vergi gelirleri açısından son derece etkin rol oynayan Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ve hem de 4046 Sayılı

Kanun doğrultusunda mülkiyetin devri dahil her türlü yöntem kullanılarak özelleştirilmesi yolu ile bu kuruluşun görev alanına giren konularda verimliliğin artırılması, serbest rekabetin tesisi ve sermayenin tabana yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde yapılan görüşmeler tamamlanarak maddelere geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası üreticilerin kurul üyesi olarak temsil edilebilmesi için aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, biri Başkan ve biri Başkanvekili olmak üzere toplam sekiz üyeden oluşur. Kurul Başkan ve üyeleri; Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Tütün Tarım Satış Kooperatifleri üst birliği oluşana kadar kurul üyeliğini üstlenir, üst birlik bu üyeliği Sanayi ve Ticaret Bakanlığından devralır), Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı ve Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın önerceği ikişer aday arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Kurul üyeleri kendi aralarından bir Başkanvekili seçer."

Kanun Tasarısının 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, geçici madde 1, 13 ve 14 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Hasan Kaya</i>	<i>Ali Serdengeçti</i>	<i>Mahmut Bozkurt</i>
Konya	Manisa	Adıyaman (Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Halit Dikmen</i>	<i>İlhan AYTEKİN</i>	<i>Aydın Gökmen</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>İlyas Yılmazyıldız</i>	<i>Suat Pamukçu</i>	<i>Kenan Sönmez</i>
Balıkesir (Muhalefet şerhim ektedir)	Bayburt (Muhalefet şerhi ektedir)	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Abdülşamet Turgut</i>	<i>Akif Serin</i>	<i>Mustafa Haykar</i>
Diyarbakır	İçel	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Arkan</i>	<i>Cumali Durmuş</i>	<i>Remzi Çetin</i>
Kocaeli	Kocaeli	Konya (Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Teoman Rıza Güneri</i>	<i>Eyüp Doğanlar</i>	<i>Mükerrem Levent</i>
Konya (İmzada bulunamadı)	Niğde	Niğde
	Üye	
	<i>Şükrü Ünal</i>	
	Osmaniye	

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

15.6.2001

Esas No. : 1/875

Karar No. : 62

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 6.6.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 11.6.2001 tarihinde tali komisyonlar olarak Tarım, Orman ve Kıyı İşleri Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun, 14.6.2001 tarihinde yaptığı 56 ncı birleşimin de Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Tekel Genel Müdürlüğü ve diğer ilgili kurumların temsilcilerinin katılımıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile; Tütün ve Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması amacıyla; Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulması, Kurumun görev ve yetkilerinin belirlenmesi ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye'de üretimi ile iç ve dış alım satımına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi öngörülmektedir.

Komisyonumuzda, yapılan görüşmelerde;

- Tasarının kamuoyunda daha kapsamlı tartışılması ve üreticiler ile ziraat odaları ve ilgili diğer kesimlerin de görüşlerinin alınarak yeniden hazırlanmasında yarar görüldüğü,

- Tütün üretimi ile elde edilen kaynaktan daha fazlasının, sigaradan doğan hastalıkların tedavisi için harcandığı, kurum gelirlerinden bir kısmının sigaranın zararlarının önlenmesine yönelik propaganda giderleri amacıyla kullanılmasının insan sağlığına olumlu ve önemli katkı getireceği,

- Tütün ve tütün mamullerinin üretimi ile ilgili devlet denetiminden vazgeçilmesi halinde, çeşitli ülkelerin kalitesi düşük veya içerisinde zehirli atık maddeler bulunan ürünlerin de ülkemize satılabileceğinden endişe duyulduğu,

- Getirilen düzenlemeler ile, Güneydoğu illerimizdeki tütün ekiminin sınırlandırılmasının ya da yasaklanmasının bölgeden göçü daha da hızlandıracağı hususunun göz önünde bulundurulmasının da yarar görüldüğü,

- Tütün üretiminde; uluslararası standartlara göre üretim yapılması suretiyle üretim alanlarının sınırlandırılmasının yararlı görüldüğü, ancak, tüm üretim alanlarına aynı oranda kota uygulamasının doğru bir yaklaşım olamayacağı,

- Tekel'in özelleştirilmesi durumunda en yüksek düzeyde kârı hedefleyen uluslararası sigara tekellerinin Türkiye pazarını kısa sürede ele geçirmelerine imkân sağlanabileceği,

- Geçimini tütünden sağlayanları başka bir üretim alanına yönlendirmeden üretime sınırlama getirilmesinin, tütün üreticisini mağdur edebileceği,

- Tekel Genel Müdürlüğünce, tütün üretimi ve satışının son yıllarda oldukça verimli bir şekilde planlandığı,

İfade edilmiştir.

Görüşmeleri takiben tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının;

- 2 nci maddesi; ikinci fıkrası, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kuruluna; "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı" ibaresinin "Türkiye Ziraat Odaları Birliği" olarak değiştirilmesi ve 3 üncü maddede yer alan Kurul üyeliği ile ilgili hükümlerin madde metnine taşınması suretiyle,

- 3 üncü ve 4 üncü maddelerinin; yazılımının sadeleştirilmesi ve bazı hükümlerin yönetmeliklerde düzenlenmesine bırakılmasının daha uygun olacağı görüşüyle redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 5 inci maddesi; birinci fıkrasında yer alan Kurumun gelirleri arasında belirtilen yurt içinde üretilen veya ithal edilen tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkilerin yurt içinde yapılacak ilk teslimlerinde satış fiyatının binde dört oranında Bakanlar Kuruluna verilen azaltma yetkisinin % 50 oranında sınırlandırılması; ikinci fıkrasına anlatıma açıklık getirmek amacıyla "Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde" ibaresinin ilave edilmesi suretiyle,

- 6 ncı maddesi; ikinci fıkrasında "milyon gramdan" ibaresinin "tondan" olarak değiştirilmesi; dördüncü fıkrasına ihracatın önünün açılması amacıyla "Kırık ve döküntü tütünlerin ihracatı kurumdan izin alınarak yapılır." ibaresinin ilave edilmesi, tütün ve tütün mamulleri ithalatının gerek bu kanun hükümleri ve gerekse insan sağlığı açısından kontrolünün sağlanmasını teminen tütün ve tütün mamullerinin ithalatında kurumdan uygunluk belgesi alınacağına dair bir hükümün metne sekizinci fıkraya olarak ilave edilmesi ve "tütün teknoloji mühendisi" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 7 nci maddesinde yer alan; "sağlanacak" ibaresinin "sağlanan" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Metnin çeşitli maddelerinde yer alan ve yönetmeliklerle düzenlenmesi gereken hususların tek madde altında toplanmasını teminen metne "yönetmelikler" başlıklı yeni 9 uncu maddenin ilave edilmesi suretiyle,

- 9, 10, 11 ve 12 nci maddelerin "Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler başlığı altında 10 uncu madde olarak toplanması ayrıca; yürürlükten kaldırılan 1177 sayılı kanunun 17 nci maddesinin tümünün yürürlükten kaldırılmasının uygulamada hukuki boşluklara neden olabileceği endişesiyle metnin düzenlenmesi suretiyle,

- Geçici 1 inci maddesi (G) fıkrasına anlatıma açıklık getirmek için "6 ncı madde de" ibaresinin "6 ncı maddenin yedinci fıkrasında" olarak ve metinde geçen "milyon gram" ibarelerinin "ton" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 1 inci ve 8 inci maddeler aynen,

- Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 13 ve 14 üncü maddeler 11 ve 12 nci maddeler olarak aynen,
Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Ahmet Kabil</i>
Antalya	Ankara	Rize
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i>	<i>Gaffar Yakın</i>
Bartın	Adıyaman	Afyon
Üye	(Muhalefet şerhi eklidir)	
<i>M. Zeki Sezer</i>	Üye	Üye
Ankara	<i>Cengiz Aydoğan</i>	<i>M. Güven Karahan</i>
Üye	Antalya	Balıkesir
<i>Hüseyin Arabacı</i>	Üye	Üye
Bilecik	<i>Necati Yönder</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Üye	Bingöl	Bitlis
<i>Hayati Korkmaz</i>	Üye	(İmzada bulunamadı)
Bursa	<i>Hakkı Duran</i>	Üye
Üye	Çankırı	Aslan Polat
<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>	Üye	Erzurum
Eskişehir	S. Metin Kalkan	(İmzada bulunamadı)
(Muhalefet şerhi eklidir)	Hatay	Üye
Üye	(İmzada bulunamadı)	<i>Mehmet Dönen</i>
<i>Masum Türker</i>	Üye	Hatay
İstanbul	<i>Nesrin Nas</i>	(Muhalefet şerhi ekte)
Üye	İstanbul	Üye
<i>Hasan Çalış</i>	Üye	Celal Adan
Karaman	<i>Arslan Aydar</i>	İstanbul
Üye	Kars	(İmzada bulunamadı)
<i>Necdet Tekin</i>	Üye	Üye
Kırklareli	<i>Kemal Köse</i>	<i>Mehmet Serdaroğlu</i>
Üye	Kocaeli	Kastamonu
<i>Metin Ergun</i>	Üye	Üye
Muğla	<i>Ş. Ramis Savaş</i>	<i>Süleyman Çelebi</i>
Üye	Sakarya	Mardin
<i>Mehmet Çakar</i>	Üye	Üye
Samsun	<i>Kemal Kabataş</i>	<i>Cevat Ayhan</i>
Üye	Samsun	Sakarya
<i>Lütfi Ceylan</i>	(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhi eklidir)
Tokat		Üye
		<i>Yaşar Topçu</i>
		Sinop
		Üye
		<i>Bekir Gündoğan</i>
		Tunceli

TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

14.6.2001 tarihinde 1/875 esas sayısıyla görüşmesi yapılan Tekel Yasa Tasarısı ile ilgili muhalefet şerhim aşağıdadır.

Saygılarımla.

1. Tamamen uluslararası tütün mamulleri tröstlerince dış bir ülkede hazırlatıldığı anlaşılan yasa tasarısı tamamen Türk tütün ekicisi ve tütün sanayiini yok etmeye yönelik tuzak maddelerle düzenlenmiş bir yasa tasarısıdır.

2. Tütün ve mamulleri piyasasına girebilmek için işlenmiş tütün miktarları yasada belirtilmiş ve yabancı sermayenin gelmesinin teşviki nedeni olarak gösterilen bu gerekçe, daha ileriki yıllarda üretim yükümlülüğünün artırılması yönünde olması gerekirken, bunun tersine bu mükellefiyetler yıllara göre azaltılmış ve sonunda sıfırlanmıştır. Bu durumda yasanın amacını ortaya çıkarmaktadır.

3. Kurulması düşünülen tütün ve mamulleri düzenleme kurulunun kuruluşu, mali ve idari yetkileri genel idare sistemimize tamamen aykırı, sanki bu kurula verilen bir nevi rüşvet görünümüne bürünmüştür. Bu konu ile ilgili değişiklik önergelerimiz komisyonda bulunmaktadır.

4. Bu yasa ile ihraç imkânı olan şark tipi tütünün ihracatı alt düzeye ineceği gibi doğu ve güneydoğu anadoluda yetiştirilen tütünün ise tamamen ekimi ortadan kalkacak ve en az 300 000 aile geçim kaynaklarını kaybedeceklerdir. Bu konuda alternatif ekim çeşitlendirilmesi için süre verilmemiş ve herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

5. DPT tarafından yayınlanan sekizinci beş yıllık kalkınma planı tütün ve tütün mamulleri sanayii adlı kitap DPT tarafından yayınlanmış resmi bir belgedir. Bu kitabın ikinci sayfasında isimleri belirtilen 4 kişilik ihtisas komisyonunda raportör Philip Morris firmasından Levent Yücel'dir. Tütün alt komisyonunda ise raportör ve üye olarak yine tütün uluslararası tröstün iki üye, tütün mamulleri alt komisyonunda ise başkan dahil raportör ve 5 üye tröst temsilcileridir. Bu korkunç bir göstergedir ve bu tröstlerin etkinliklerini göstermektedir.

6. Her cümlesiyle Türk ekonomisinin ve sanayiinin uluslararası tröstlere pazarlanmasının bir belgesi niteliğinde olan bu yasa tasarısının ülkeye ve insanlarımıza bir şey kazandırmayacağı ve kaybettireceği kesindir. Yasanın tek çıkarılma sebebi IMF'ye verilen niyet mektubunda da belirtildiği üzere sadece alınacak olan kredinin ön görüşme şartının yerine getirilmesidir. Böylesine bir yasanın Milli İradeyi temsil eden yüce TBMM'den geçmemesini diliyor, Genel Kurulda bu konuda tüm gücümüzle gerekeni yapmanın millî bir görev olduğunu beyan ediyorum.

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

MUHALEFET ŞERHİ

15.6.2001

1/875 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri ile İlgili Kanun Tasarısı ile ilgili muhalefet şerhi.

1. Tasarı 11.6.2001 tarihinde üyelere dağıtılmış ve 14.6.2001 tarihinde müzakere edilmiştir. Komisyon üyelerinin tetkik ve ilgili taraflarla teması için yeterli zaman verilmemiştir. Tasarının sorumlu bakanının da görevden alınmasına sebep olduğu hatırlanırsa 70 milyonun sağlığını, milyonlarca çiftçinin geçimini ve memleket ekonomisini ağırlıklı olarak ilgilendiren tütün meselesindeki bu düzenlemenin genel kabul görecektir şekilde müzakere edilip olgunlaştırılmasına imkân verilmesi idi. Hükümetin IMF kredi dilimini alabilmek için tasarının aciliyetini ifade edip tazyikle bulunması özrü kabahatinden büyük bir davranıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin üçüncü sınıf

IMF bürokratları denetimine maruz bırakılması ve TBMM iradesinin de bu istikamette baskı altına alınması hepimiz için hayşiyet kırıcıdır. Türkiye bir an evvel bu yüz kızartıcı şartlardan kurtulmalıdır.

2. Bu tasarı Türkiye pazarını ele geçirmek ve halkımızı sigarakolik hale getirip kârlarını artırmak isteyen sigara tekellerinin baskısı ile çıkarılmak istenmektedir. Kendi ülkelerinde sağlık tehlikesi sebebi ile pazarları daralan bu tekeller milletimiz üzerinde tahribata yönelmişlerdir. Kanunu çıkarabilirlerse Telekomda olduğu gibi kurul üyelerinin kim olacağına kadar müdahale edeceklerdir. Halkımızın sağlığı feda edilerek sigara tekellerinin pazarı olacağız ve havaya duman üflemek için her yıl dışarıya milyarlarca dolar ödeyeceğiz. Türkiye iktisaden çökmeye devam edecektir.

3. Yeni düzenleme ile milyonlarca tütün çiftçisinin halinin ne olacağı belli değildir. Kıraç arazide tütün ziraati ile geçinen bu insanlar elleri böğründe kalacaktır. Bu bir sosyal felaket olacaktır.

4. Getirilen düzenlemenin sağlık sahasında doğuracağı zararları önleyici tedbirler ilgili kurumlarla işbirliği halinde geliştirilmelidir. Tasarıya bununla ilgili hükümler koyulmalıdır.

5. Şeker pancarında olduğu gibi tütünde de yapılan bu düzenleme, ön hazırlık yapılmadan, geçiş dönemi planlanmadan, alelacele hazırlanan bir tasarıdır. Pratikte uygulanmayacak memlekete ve Türkiye'nin dış itibarına, güvenilirliğine zarar getirecektir. Yılların ihmali ile Türkiye kendi meselelerini yönetemez hale gelmiştir. Her meselenin başı bu yönetim zafiyetidir. Gelişmelerden çıkarılacak asıl ders budur. Acilen bu zafiyet giderilmelidir. Aksi halde önümüzde gelen her meselede "ah, eyvah!" deme durumunda kalmaya devam edeceğiz.

Cevat Ayhan

Sakarya

TÜTÜN KANUN TASARISINA MUHALEFET ŞERHİMİZDİR

1. Türkiye'de 2000 yılı itibarıyla 200-220 bin ton tütün üretilmektedir. Türkiye'de 170 bin ton sigara tüketilmekte, 110 bin ton da ihracat yapılmaktadır ki, Türkiye'nin ihracatı 280 bin tondur.

Ülkemizde son 10 yıldır tütün yakılmaktadır. Türkiye'de tütün yakılıyor ifadesi duymalara ve söylentilere göredir.

Türkiye'de 40 bin ton sigara ve 40 bin ton da tütün ithal edilmesi nedeni ile stok oluşmuştur. Ülkemizde sigara ve tütün ithalatı yapılmısaydı veya yapılan ithalat kadar ihracat yapılsaydı stok oluşmazdı.

Dolayısıyla tütün stokumuz var, tütün yakılıyor söylemlerine katılmak mümkün değildir.

2. Ülkemizde sigara tüketimi 168 000 tondur. Bu tüketim miktarı 8.4 milyar paket sigara etmektedir.

Ortalama sigara fiyatı 1 000 000 liradan kabul edildiğinde ülkemizdeki toplam sigara pazarının değer olarak 8.4 katrilyon lira olduğu görülmektedir. Bu değer yaklaşık 6 katrilyon lirası vergidir.

Bu kesintilerden 6 katrilyonluk vergi ile beraber Savunma Sanayi Fonu, Eğitime Yardım Fonu, Sağlık Hizmetleri Fonu, Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonlarına önemli kaynaklar aktarılırken, 300 trilyon liralık tütün üretimi ile uğraşılıp bu kaynakların tümtü yok edilecektir.

8.4 katrilyon liranın geri kalan 2.4 katrilyon lirası da pazarlama payıdır.

3. Bu geniş pazarda Tekel devreden çıkınca, tüketici daha pahalıya sigara tüketmek zorunda kalacaktır.

Ayrıca katkı maddeli olan ve sağlığa daha zararlı yabancı sigaralar pazara hâkim olacaklardır. Dünyadaki stok fazlası tütünler ülkemize rahatlıkla girecektir.

Yasa taslağında tütün ve tütün mamulleri ithalatını kolaylaştırıcı hükümlere yer verilmiştir. Bu durum Türkiye’de tütün üretimini engelleyici ve tütün üreticisini mağdur edici ortamı hazırlayacaktır.

Tütün ve tütün üreticisini desteklemek için somut bir düzenleme yapılmamış ve bu konu Bakanlar Kurulunun inisiyatifine bırakılmıştır.

Tasarının 6 ncı maddesinde bir takım düzenlemeler yanında tütün ve sigara ithaliyle ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenlemeler Türkiye’de tütün üretimini kısıtlayıcı, geniş çapta ithalata imkân tanıyan hükümler olarak düzenlenmiştir.

Bir taraftan üretim ihtiyaçları kadar tütün ithalatı, diğer taraftan sigara ithalatı için en az 2 milyar adet üretim şartı ile istediği kadar sigara ithal etme imkânı getirilmiştir. Bununla da yetinilmemiş, 2 milyar üretim şartına geçici 1 inci maddenin g fıkrası ile sifıra kadar indirme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Bu maddedeki sakıncaları gidermek için birincisi üretim ihtiyacının % 15 oranında Türk tütününü kullanılması şartı ile tütün ithaline izin verilmeli, ikincisi ise sigara ithaline sifıra kadar indirme yetkisi madde metninden çıkarılmalıdır.

4. Tasarının 1 inci maddesinin (e) fıkrası ile açık artırma başlangıç fiyatı son 5 yıl içinde seçilecek, 3 yılın ihraç fiyat ortalamasının % 50 eksiği olarak tarif edilmiştir. Bu çok düşük bir fiyatı öngörmektedir.

Aslında çiftçilerin ürünlerini gerçek değeri ile pazarlayabilmeleri için piyasayı bir müdahale kuruluşunun (Avrupa Birliğinde olduğu gibi) düzenlemesi gerekmektedir.

Bunu gerçekleştirebilmek için tekelin yaprak tütün işleme tesislerinin özzerleştirilerek muhafazası gereklidir.

Diğer taraftan bu konu ile ilgili olarak tasarının 3 üncü maddesinin son fıkrasında bu oranın % 20 artırılması ayrıca öngörülmüştür. Bu düzenlemenin de madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

5. Bu bakımdan tütün üretilen topraklara alternatif ürün teklif etmek hayal mahsulü ve aldatmacadır. Bu nedenle tütün üretiminden vazgeçtiğimiz takdirde 250 bin hektar alan tarım dışına çıkacak ve bu alanlar çölleşecektir.

6. Ülkemizde de; tütün tarımı gelenek ve göreneklere göre yapılan kalitesi için ihtisas isteyen çok uğraşı gerektiren bir tarım şekli olduğu gibi yılda 12 ay işveren, ayrıca çiftçilerin yanında Anadolu şehirlerinin varoşlarında yaşayanlara geçici istihdam sağlayan özelliği ile işsizliğe çare veren bir üretilerdir.

Türkiye’de 600 bin tütün ekicisi bulunmaktadır. Yani 5 milyon kişinin geçimini ve istihdamını sağlayan tütün üretiminden vazgeçmek demek; büyük şehirlere, varoşlara göç olması ve işsizliğin artması demektir ki, bu da ülkemizin sosyal yapısından katmerleşerek sorunlar yaratacaktır.

AB’nin düzenlediği ekteki raporun “İptal Edilen Senaryolar” başlığı altında da belirtildiği gibi sektörün emek yoğun olup, 200 bin kişiye iş sağlaması nedeniyle üretimden vazgeçilemeyeceği belirtilmektedir.

Kırsaldaki nüfusun azalmaması için tütün üreticilerine Avrupalılarca, tütün mahsulünden elde ettiği gelirin % 80’inden fazlası prim olarak verilmektedir.

Düşük kaliteli toprakta yetiştiği için bu ürüne karşı ekonomik açıdan mümkün bir tarımsal alternatif bulunmamaktadır.

Bu düşünce ile Avrupalılar, insanları tarım alanında kalmaya teşvik ederek, tütün üretmeye verilen destek yaşayabilir bir kırsal dokunun temelini oluşturmakta ve bölgelerin ayakta kalmasına yardımcı endüstriyel faaliyeti üretmektedir.

7. Dünyanın en kaliteli tütününü Türkiye’de üretilmektedir. Avrupa’nın tütününü düşük kalitelidir ve bu tütünleri yaşam gücü düşük olan ülkelerin sigaralarında kullanılmaktadır.

Bu demek oluyor ki, yeni yasa ile, hiçbir kayda tâbi olmadan belli miktarda sigara üreten ve Bakanlar Kurulu kararıyla ithalat izni alan çok uluslu sigara üreticilerinin diğer ülkelerde stoklanmış, içinde bulunan ilaç kalıntıları ve depolama sürecinde oluşan sağlığa zararlı maddeler nedeni ile insan sağlığına zararlı diye ABD ve AB'de sigara üretiminde yasaklanmış olan tütünler ülkemize getirilerek Türkiye'de üretilen sigaralarda kullanılacak ve tüketicinin de sağlığı önemli ölçüde etkilenecektir.

Bunun sonucunda tütüne yapılan desteklemenin çok daha üstünde bir para, düşük kaliteli ve insan sağlığını tehdit eden tütünlere üretilen sigaralar nedeniyle tüketicilerin yakalanacağı hastalıklara ödenecek tazminatlara gidecektir.

8. Güneydoğu illerimizde üretilen tütünün geniş yapraklı ve damarlı olması nedeniyle belli dönemlerde sorun olmuşsa da uygulanan kota sistemi ve Diyarbakır'da kurulan sap damarları ayıran fabrika sayesinde bu bölge tütününü de diğer tütünler gibi sigara harmanında kullanılabilir standarda kavuşturulmuştur.

Böylece Güneydoğulunun göçü önlenmiş, Güneydoğu insanı marjinal görüşlü devlet düşmanlarının kaynağı olmaktan kurtarılmıştır.

9. Türkiye'de üretilen ürünlerin nihai tüketim maddeleri içinde oranı Avrupalılarında dediği gibi ihmal edilebilir bir rakamdır. Bir paket sigara içinde 30 bin TL'lik tütün, 30 bin TL'lik de işçilik maliyeti bulunmaktadır.

Gerek işçiliğin, gerekse tütün fiyatının 1,5 milyon TL'ye satılan sigara maliyeti içerisinde önemli ölçüde etkisi yoktur.

10. ABD Merkez Bankası üst kurulu sektör temsilcilerinden oluşmaktadır. Bizde ise sektör temsilcileri yerine bu ürünü işleyip para kazanan kişiler ve onlara hizmet eden kişiler tarafından oluşmaktadır.

Tütün piyasasını düzenleme, tütün ile tütün mamulleri ile ilgili iç ve dış ticaret politikalarını ve diğer hususları belirlemek üzere kurulan ve bu konuda geniş yetkiler tanıyan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunda ticaret ve sanayi sektörünün temsil edilmesi öngörüldüğü halde üretici kesimi temsilen TZOB'ye yer verilmemesi gelecekte bu yasanın yaratacağı olumsuz sonuçları daha da ağırlaştırıcı bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Tasarıda birçok sakıncalı düzenleme bulunmaktadır. Ancak gelecekte bu düzenlemelerin en azından üretici açısından sakıncalarını asgariye indirebilmek için, Yasa Tasarısının 2 nci maddesinde öngörülen Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunda bütün çiftçileri temsil etmek üzere TZOB'ye yer verilmesi gerekli görülmektedir.

Devlet zarar ettiriyor derken, Türk tütüncülüğü, devletle birlikte çok uluslu şirketler ve partiler tarafından oluşturulan üst kurul tarafından yönetilecektir.

11. Ne üretimin düzenlenmesi öngörülmüş, ne de piyasada küçük tütün üreticilerinin kendilerini tüccar ve sanayi karşısında koruyabilmelerini sağlayıcı tedbirler bu tasarıda öngörülmüştür.

Tasarı bu şekilde yasalarsa, Türk tütününü ve tütün üreticisi kendi kaderine terk edilmiş olacak, tamamen tasfiye olarak başka alternatifi de bulunmayan üreticiler işsiz, gelersiz ve geçinemeyen halde sosyal problemler olarak hükümetlerin karşısında duracaktır.

Yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı bu tasarıya muhalif olmayı ülke gerçeklerinin gereği sayıyoruz.

Mehmet Dönen
Hatay

Kemal Kabataş
Samsun

Sadri Yıldırım
Eskişehir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ, TUZ VE ALKOL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN YENİDEN YAPILANDIRILMASI İLE TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİNİN ÜRETİMİNE, İÇ VE DIŞ ALIM VE SATIMINA, 4046 SAYILI KANUNDA VE 233 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Amaç ve tanımlar

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ile Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulmasına, bu Kurumun görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye’de üretimine, iç ve dış alım ve satımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakan : Kurumun ilişkilendirildiği Devlet Bakanını,
- b) Kurul : Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- c) Kurum : Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- d) Genel Müdürlük : Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,
- e) Açık artırma başlangıç fiyatı : Her kalite grad-randıman tütün için son beş yılda Kurulca seçilecek üç yılın ihraç fiyat ortalamasının % 50 eksliğini,

İfade eder.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu ve Kurulu

MADDE 2. — Bu Kanunla ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun merkezi Ankara’dadır. Kurum gerekli gördüğü yerlerde teşkilât kurabilir. Kurumun organları, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu ve hizmet birimleridir. Kurum, Başbakanın görevlendireceği bir Devlet Bakanı ile ilişkilendirilir.

Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, biri Başkan ve biri Başkanvekili olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Kurul Başkan ve üyeleri; Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı ve Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın önereceği ikişer aday arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Kurul üyeleri kendi aralarından bir Başkan vekili seçer.

Kurul üyeliğine atanma şartları ve görev süresi, Kurulun çalışma esasları, görev ve yetkileri

MADDE 3. — Kurul üyeleri; hukuk, iktisat, işletme, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi, maliye, tıp, mühendislik ve tütün eksperliği alanlarında yurt içinde ya da yurt dışında en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, meslekî açıdan yeterli bilgi ve deneyime sahip bulunan ve meslekleri ile ilgili olarak kamuda veya özel sektörde en az on yıl çalışmış kişiler arasından seçilir. Üyelerde ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartlar aranır.

Kurul üyelerinin görev süresi beş yıldır. Görev süresi biten üye yeniden seçilebilir. Herhangi bir nedenle üyelikleri sona erenlerin yerlerine Bakanlar Kurulu tarafından 2 nci maddenin ikinci fık-

rasında belirtilen usule göre en geç bir ay içinde yeni bir üye atanır. Bu şekilde atananlar, yerine atandıkları üyelerin sürelerini tamamlar.

Kurul, Başkanın daveti üzerine ayda iki defadan az olmamak üzere üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Toplantıyı Kurul Başkanı veya yokluğunda Başkanvekili yönetir. Toplantının gündemi, toplantıdan önce Başkan ya da yokluğunda Başkanvekili tarafından hazırlanarak Kurul üyelerine bildirilir. Arka arkaya dört toplantıya veya bir yıl içinde toplam on toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar. Kurul, kararlarını üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alır. Kurul üyeleri çekimser oy kullanamazlar. Karara muhalefet eden üye muhalefet serhini gerekçeli olarak yazmak zorundadır. Toplantı kararları ilgililere Kurum tarafından duyurulur.

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Bu Kanun gereğince Kurum tarafından yürütülecek görevler ile ilgili düzenlemeleri yapmak,
- b) Bu Kanunda öngörülen idarî para cezalarının tahsil edilmesine ilişkin işlemleri yürütmek,
- c) Satış ve uygunluk belgesi başına alınacak tutarların tespiti ile tescil, izin ve ruhsat harçlarının Kurum tarafından tahsiline ilişkin işlemleri yürütmek,
- d) 4207 sayılı Tütün Mamulleri Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, tütün ve alkol tüketiminden kaynaklanan kamusal, toplumsal ya da tıbbî nitelikteki her türlü zararlı etkileri önleyecek düzenlemeleri yapmak, bunlarla ilgili kararları almak,
- e) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili sektörel düzenlemeler yapmak,
- f) Yurt içinde ve yurt dışında konusuyla ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, gerektiğinde bu kuruluşlara Kurumun üye olmasına karar vermek,
- g) Personel atamaları da dahil olmak üzere Kurumun personel politikasını oluşturmak,
- h) Kuruma taşınır ve taşınmaz mal veya hizmet alınması, satılması ve kiralanması konularında karar vermek,
  - ı) Kurumun alacak, hak ve borçları hakkında karar vermek,
  - j) Kuruma bağlı akredite laboratuvarlarının tesis edilmesine ve işletilmesine ilişkin şartları tespit etmek,

k) 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun, 4250 sayılı İsperto ve İspirtolu İçkiler İhbarı Kanunu, 492 sayılı Harçlar Kanunu ve diğer kanunlar ile Genel Müdürlüğe verilmiş olan görevleri yürütmek,

l) Kanunlarla verilen diğer görevleri yürütmek.

Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken görev alanı ile ilgili konularda gerekli gördüğü her türlü bilgiyi, tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bunların her türlü birliklerinden isteyebilir. Kurul tarafından istenen bilgiler ilgililer tarafından tam ve doğru olarak, talep edilen süre içerisinde Kurula verilir.

Kurul üyeleri, Kurulun para, para hükmündeki evrak, senet ve diğer mevcutlarına karşı işledikleri suçlar ile bilanço, tutanak, rapor ve benzeri her türlü belge ve defterler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı memur sayılırlar ve haklarında 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının üç ve altıncı bölümlerindeki hükümler uygulanır.

Kurul üyelerinin, görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri gizli bilgileri açıklamaları halinde, haklarında 657 sayılı Türk Ceza Kanununun 229 uncu maddesi hükmü uygulanır ve Kuruldaki

görevlerine son verilir. Bu kişiler Kurul üyeliğine tekrar seçilemezler. Kurul üyeleri ve Kurum personeli görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri ticari sırlar ve gizli rekabet bilgileri de dahil olmak üzere, ticarî açıdan hassas olan her türlü bilginin açıklanmasını engelleyecek usul ve esasları belirlemek ve uygulamakla görevlidir.

Kurul üyeleri ve Kurum personeli özel bir kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamazlar, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetlerinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Kurul üyeleri ile bunların eşleri ve birinci dereceye kadar kan hısımları, Kurumun görev alanlarında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişiliklerde ya da bunların iştiraklerinde Kurul üyelerinin atanmasından sonra üyelik süresi boyunca görev alamaz ya da bu tür işlere ortak olamazlar ve bu tüzel kişilerden ya da iştiraklerden gelir sağlayacak ya da sağlayabilecek doğrudan ya da dolaylı ilişkiye giremez ve tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler ile ilgili herhangi bir faaliyette bulunamazlar, kurul üyeleri, üyeliklerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkiler piyasalarında faaliyet gösteren özel hukuk hükümlerine tâbi tüzel kişiliklerde ya da bunların iştiraklerinde görev alamaz ya da bu tür işlere ortak olamazlar ve bu tüzel kişilerden ya da iştiraklerinden gelir sağlayacak ya da sağlayabilecek doğrudan ya da dolaylı ilişkiye giremez ve tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkiler ticaretiyle uğraşamazlar.

Tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkilerin iç ve dış ticareti, sigara fabrikalarının kurulmasının izin ve şartları, üretilecek tütün mamullerinin teknik özelliklerinin belirlenmesi, üretim şartını karşılamayan firma mamullerinin fiyatlandırılması, dağıtılması, satışı ve kontrolü ile bayilikler verilmesi, üretici tütünlerinin yazılı sözleşme esası veya açık artırma yöntemi ile alınıp satılması, açık artırma başlangıç fiyatının teknik olarak saptanması, dünyada ve Türkiye'deki gelişmeler dikkate alınarak açık artırma başlangıç fiyatını tespit için kullanılan oranın yüzde yirmi oranında artırılması ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhissarı Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurumun hizmet birimleri, Kurum personelinin statüsü, atanma usulü ve özlük hakları

MADDE 4. – Kurul Başkanı Kurumun en üst amiri olup, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Kurul kararıyla üç başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcıları en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve Kurumun görev alanına giren konularda en az sekiz yıl çalışmış kişiler arasından seçilir.

Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, idari hizmet sözleşmesiyle sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurum personeli ücret ve malî haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir. Kurul, ihtiyaca uygun kuruluş ve kadro statülerinin düzenlenmesinde serbesttir. Kadroların ihdası ve iptali Kurumun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca yapılır.

Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu uygulanır. Emeklilik açısından Kurul Başkanına bakanlık müsteşarı, Kurul

üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurum başkan yardımcılarında bakanlık genel müdürü, daire başkanlarında bakanlık genel müdür yardımcısı, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş Türkiye düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine sahip müfettişlere bakanlık müfettişi, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş Kurum uzmanlarına Hazine uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

Kurul başkan ve üyeliklerine atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Kurul üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak, bu Kanundaki yasakları ihlâl ettiği veya bu Kanun ile kendilerine verilen görevler ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı haklarında mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memuru olmak için aranan şartları kaybettikleri tespit edilen veya üç aydan fazla bir süre ile hastalık, kaza veya başka bir nedenle görevlerini yapamaz durumda olan veya görev süresinin kalan kısmında görevine devam edemeyeceği, üç aylık süre beklenmeksizin tam teşekküllü bir hastaneden alınacak heyet raporu ile tevsik edilen Kurul üyeleri, süreleri dolmadan Bakanlar Kurulu tarafından görevden alınır.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürece eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak; bu Kanundaki yasakları ihlâl ettiği veya bu Kanun ile kendilerine verilen görevler ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı haklarında mahkûmiyet kararı kesinleşenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memuru olmak için aranan şartları kaybettikleri tespit edilenler hariç olmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu veya özel mevzuatla düzenlenmiş personel rejimine tâbi olanlar, Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra başvurularını halinde ilgili Bakan tarafından, mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

Kurul Başkan ve üyelerinin aylık net ücretleri, en yüksek Devlet memurunun her türlü ödemeler dahil aylık net ücretinin iki katını geçmemek üzere Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir.

Kurul Başkan ve üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda görevlerinin devamı süresince Kurulun işlerini tam bir dikkat ve dürüstlük ile yürüteceklerine, bu Kanunun hükümlerine ve ilgili mevzuata aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtayca acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri yemin etmedikçe göreve başlayamaz.

Kurul üyeleri görev başlama ve görevden ayrılma tarihlerinden itibaren bir ay içinde ve görevleri devam ettiği sürece her iki yılda bir mal beyanında bulunmak zorundadır.

Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurulca tespit olunur.

Kurum personelinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun grev ve lokavt yasaklarına ilişkin hükümleri Kurum hizmetleri ile görevlilerine de uygulanır.

Kurul Başkanı, Kurul üyeleri ve Kurum personeli ile vekalet ve istisna akdi ile hizmet verenlerin görevlerinin ifası sırasında yaptıkları masraflardan hangilerinin Kurum bütçesinden karşılanabileceğine dair usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurumun gelir ve giderleri ile denetimi

MADDE 5. – Kurumun gelirleri şunlardır;

a) Yurt içinde üretilen veya ithal edilen tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkilerin yurt içinde yapılacak ilk teslimlerinde satış fiyatının binde dördü.

b) Mamul üretimi, satışı ve uygunluk belgesi başına alınacak tutar,

c) Tescil, izin ve ruhsat harçları,

d) Bu Kanunda yer alan idari para cezalarının yüzde yirmibeşi.

Gerektiğinde (a) bendinde belirtilen oranı azaltmaya, ödeme usul ve esaslarını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu tutar hiçbir vergiye matrah teşkil etmez.

Kurumun giderleri şunlardır;

a) İdari giderler,

b) Sektörle ilgili araştırma-geliştirme faaliyetleri ile tütün ve alkol tüketiminden kaynaklanan kamusal, toplumsal ya da tıbbi nitelikteki her türlü zararlı etkileri önleyecek çalışmaları yönlendirerek organizasyonu sağlamak üzere gerekli gördüğü faaliyetlerin desteklenmesinden doğan giderler.

Kurumun giderleri Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır. Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Yıllık gelir ve gider arasındaki fark genel bütçeye aktarılır. Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez, rehnedilemez.

Kurumun hesapları Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabidir.

Üretici tütünlerinin alımı ve satımı, tütün mamulleri üretimi, tütün ve tütün mamulleri ticareti

MADDE 6. – Üretici tütünleri yazılı sözleşme esası veya açık artırma yöntemiyle alınır ve satılır. Sözleşmeli üretim esasına göre üretilen tütünlerin fiyatları, tütün mamulleri üreticileri ve/veya tüccarlar ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenir. Yazılı sözleşme yapılarak üretilen tütünler dışında kalan üretici tütünleri, açık artırma merkezlerinde açık artırma yöntemiyle alınır ve satılır. Açık artırmaya başlangıç fiyatlarından başlanır ve satışa konu tütünler en yüksek fiyatı veren alıcıya satılarak tescil edilir.

Türkiye'de tütün mamulleri üretmek isteyenlerin; yıllık üretim kapasitesi tek vardiyada, sigara için iki milyar adet, diğer tütün mamulleri için ise onbeş milyon gramdan az olmayan, tütün hazırlama bölümleri dahil tam ve yeni teknoloji ile tesisler kurmaları şarttır.

Bu şartları yerine getirenler, ürettikleri tütün mamullerini serbestçe satabilir, fiyatlandırabilir ve dağıtabilirler. Türkiye'de tütün mamullerini üretmek ve satmak isteyenler, Kurumdan üretim, satış ve/veya uygunluk belgesi almak zorundadırlar.

Üreticiden alınan tütünlerin tütün satış merkezlerine veya Kuruma tescilli kaydıyla, dahilde alınıp, satılması, nakledilmesi ile standartlara uygun olan tütünlerin ihracı serbesttir.

İşlendikten sonra ihraç amacıyla olsa dahi tütün ithali, ancak, üretim ihtiyaçlarıyla sınırlı olarak bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tütün mamulleri üreticiler tarafından yapılabilir.

Firmaların ülke genelinde kuruluş yeri nerede olursa olsun her satıcının sipariş verdikleri ürünleri yerinde teslim etmeleri şarttır. Türkiye’de üretilen tütün mamullerinin ihracı serbesttir.

Türkiye’de, marka bazında sigara için en az iki milyar adet, diğer tütün mamulleri için en az onbeş milyon gram üretenler, aynı markadan olmak üzere serbestçe ithalat yapabilirler, fiyatlandırabilirler ve satabilirler. Bu fıkrada belirtilen üretim miktarlarına ilişkin şartları yerine getirmeyenlerce yapılacak sigara ve diğer tütün mamullerinin ithalatı, ithal edilen tütün mamullerinin fiyatının belirlenmesi ve yurt içinde pazarlanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Bu maddede belirtilen şartlarla ilgili işlemlerin tespit ve takibi Kurum tarafından yürütülür.

Türkiye’de tütün eksperliği ve tütün teknoloji mühendisliği yapmak için, tütün eksperliği yüksek okullarından veya muadili yabancı okullardan lisans düzeyinde yüksek öğrenim diploması alarak mezun olmak şarttır. Tütün eksperleri veya tütün teknoloji mühendisi unvanına sahip olmayanlar, tütün alım ve satım muayenelerini, tütün vasıf, değer veya nevelerinin belirlenmesini ve tütün işleme, bakım, fabrikasyon eksperliği yapamazlar, tütün işlerinde bilirkişi ve hakem olamazlar. Tütün eksperleri ile tütün teknoloji mühendislerinin, görev, yetki ve mesleki sorumlulukları Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Tarımsal destekleme

MADDE 7. – Tarımsal destekleme politikaları çerçevesinde doğrudan Bütçeden veya uluslararası kuruluşlardan sağlanacak kaynaklardan, doğrudan ve/veya dolaylı olarak yapılacak her türlü ödemelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Cezai hükümler

MADDE 8. – Kuruluş ve faaliyet iznini almadan tütün ve tütün mamulleri üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenlere; işyerleri veya ikametgâhlarında söz konusu maddeleri üretenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve 225 milyon liradan az olmamak üzere üretilmiş tütün ve tütün mamullerinin piyasa değerinin on katı tutarında ağır para cezası verilir. Bu hüküm 6 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında da uygulanır.

Satış belgesi almadan satış yapanlar, ellerindeki mamulata el konulmakla birlikte ruhsat harcının on katı tutarında ağır para cezası ile cezalandırılır.

Belirtilen suçları işleyenlere yardım edenler hakkında asıl failere verilecek cezaların yarısı hükümlenir. Bu fiillere katılan memur ve görevliler de asıl failer gibi ceza görürler.

MADDE 9. – 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekindeki “(B) Kamu İktisadi Kuruluşları (KİK)” bölümünde yer alan “Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü” bu bölümden çıkarılmış ve aynı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekindeki “(A) İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT)” bölümüne eklenmiştir.

MADDE 10. – 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 20 ncı maddesinin (C) bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Özelleştirme programında bulunan ve sermayesinin tamamı Devlete ait olan anonim şirket statüsündeki kuruluşlarda, Türk Ticaret Kanununun genel kurul toplantılarına ilişkin hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 11. - 4046 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin başlığı "Muafiyet" olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda ticaret siciline tescil işlemleri ve Sermaye Piyasası Kurulu kayıt işlemlerinden ücret alınmaz."

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 12. - 2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesine Dair Kanun, 9.5.1969 tarihli ve 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu ile 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu, 3182 sayılı Bankalar Kanunu, 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu, 7.11.1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanun, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve 1177 sayılı Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması ve Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanununun 17 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - A) Genel Müdürlüğün özelleştirme işlemleri tamamlandıktan sonra, bu Kanununun 2 nci maddesindeki Kurul üyeliği için Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın aday önerme yetkisi Kurula geçer.

B) 2002 ve müteakip yıllar tütün ürünü için destekleme alımı yapılmaz. Bakanlar Kurulunca 2000 ve 2001 yılı ürünü tütünlerinin Devlet nam ve hesabına alımında bulunmak üzere bir kamu kuruluşu görevlendirilir. Bu kapsamdaki alımların masrafı ve finansmanı bütçeden tahsis edilecek ödenekle sağlanır, alımlara ilişkin denetim Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır.

2000 ve 2001 yılı ürünleri için 1177 sayılı Kanuna ekli cetvelde isimleri yazılı tütün tarımı serbest olan ilçeler dışında kalan yerler ile bu ilçelerin tespit edilmiş ve kesinleşmiş tütün üretim alanlarının dışında kalan yerlerde ekilen tütün fideleri veya dikilen tütünlere sökülüp yok edilir. Faileri hakkında üç aydan bir seneye kadar hapis cezası ve ekilmiş olan fideliklerin metrekaresine veya artığı için 500 bin lira, dikilmiş olan tarlaların her bir dekar veya artığı için 100 bin lira idarî para cezası verilir. Tütünlere toplanmışsa elkonulmakla birlikte her bir kilo ve artığından 1 milyon lira idarî para cezası alınır.

Yaprak tütün üretim bölgelerinde ekim belgesi almadan veya belge almasına rağmen belgesinde belirtilen alandan fazla veya ekim belgesinde kayıtlı yerden başka yerde ekim yapanların tütünlere el konulmakla birlikte haklarında iki aydan bir seneye kadar hapis ve el konulmakla birlikte elkonulan tütünlere her bir kilo ve artığı için 5 milyon lira idarî para cezasına hüküm olunur.

Ekim belgesinde tespit edilen miktarların kabul edilebilir bir sebep olmaksızın yüzde onundan fazla veya az tütün teslim eden üreticiler hakkında fazla veya eksik teslim edilen miktarların her kilo ve artığı için 500 bin lira idarî para cezasına hüküm olunur. Ürettikleri tütünün tamamını teslim etmeyenler hakkında yukarıdaki cezaların iki katı uygulanır.

Ekim ve ticaret belgesi olmadan ellerinde tütün bulunduran, nakleden veya satan kimselerin tütünlere ve nakil vasıtalarına el konulur ve her bir kilo ve artığından 1 milyon lira idarî para cezası alınır.

1177 sayılı Kanuna göre kendilerine verilecek kontrol görevlerini yerine getirmeyen muhtarlar ve diğer kolluk kuvvetleri hakkında 10 milyon lira idarî para cezasına hükümlenir.

C) Kurumun teşkili aşamasında Kurumda istihdam edilecek personel kadrolarının ve vasfının tespitini sağlamak üzere, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Genel Müdürlükten birer temsilcinin katılımı ile bir komisyon

kurulur. Komisyon bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip bir ay içinde toplanır. Komisyonca belirlenecek kadroların tamamı istekleri halinde Genel Müdürlüğün ilgili birimlerinde çalışan personelden karşılanır.

D) Kurum bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip en geç üç ay içinde görev yapmaya başlar. Bu süre içerisinde bu Kanunla Kuruma verilen görevler Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

E) Kurumun, Genel Müdürlükten devralacağı taşınır, taşınmaz mallar ile her türlü araç-gereç ve cihazların aidiyeti ile devre ilişkin işlemler, Kurum ve Genel Müdürlük arasında yapılacak protokoller ile belirlenir. Devre tâbi mallar bedelsiz olup, devir ile ilgili işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

F) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte tütün eksperleri olarak çalıştıkları belgeleyenlerin hakları saklıdır.

G) 6 ncı maddede yer alan marka bazında sigara için en az iki milyar adet fiili üretim miktarı ölçüsü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen; birinci takvim yılı sonuna kadar iki milyar adet, ikinci takvim yılı sonuna kadar bir milyar sekiz yüz milyon adet, üçüncü takvim yılı sonuna kadar bir milyar altı yüz milyon adet, dördüncü takvim yılı sonuna kadar bir milyar dört yüz milyon adet, beşinci takvim yılı sonuna kadar bir milyar iki yüz milyon adet olarak uygulanır.

Diğer tütün mamulleri için en az onbeş milyon gram fiili üretim miktarı ölçüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen; birinci takvim yılı sonuna kadar onbeş milyon gram, ikinci takvim yılı sonuna kadar ondört milyon gram, üçüncü takvim yılı sonuna kadar onüç milyon gram, dördüncü takvim yılı sonuna kadar oniki milyon gram, beşinci takvim yılı sonuna kadar onbir milyon gram olarak uygulanır.

Altıncı yıldan itibaren uygulanacak olan bu ölçüleri sıfıra kadar indirmeye ve tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkilerin dış ticaretine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 13. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>M. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı <i>K. Derviş</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı V. <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>Dr. Y. Karakoyunlu</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı V. <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı V. <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı V. <i>K. Aydın</i>	İçişleri Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıkuğu</i>
En. ve Tab. Kay. Bakanı V. <i>R. K. Yücelen</i>	Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>
	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>	Çevre Bakanı <i>F. AYTEKİN</i>

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ, TUZ VE ALKOL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN YENİDEN YAPILANDIRILMASI İLE TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİNİN ÜRETİMİNE, İÇ VE DIŞ ALIM VE SATIMINA, 4046 SAYILI KANUNDA VE 233 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Amaç ve tanımlar

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ile Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulmasına, bu Kurumun görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ve satımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakan : Kurumun ilişkilendirildiği Devlet Bakanını.
- b) Kurul : Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- c) Kurum : Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- d) Genel Müdürlük: Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,
- e) Açık artırma başlangıç fiyatı : Her kalite grad-randıman tütün için son beş yılda Kurulca seçilecek üç yılın ihraç fiyat ortalamasının % 50 eksigini,

ifade eder.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu ve Kurulu

MADDE 2. - Bu Kanunla ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum gerekli gördüğü yerlerde iribat büroları kurabilir. Kurumun organları, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu ve hizmet birimleridir. Kurum, Başbakanın görevlendireceği bir Devlet Bakanı ile ilişkilendirilir.

Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, biri Başkan ve biri Başkan vekili olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Kurul Başkan ve üyeleri; Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın önerceği ikişer aday arasından Bakanlar Kurulunca atanır.

Kurul üyeleri; hukuk, iktisat, işletme, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi, maliye, tıp, mühendislik ve tütün eksperliği alanlarında yurt içinde ya da yurt dışında en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş, mesleki açıdan yeterli bilgi ve deneyime sahip bulunan ve meslekleri ile ilgili olarak kamuda veya özel sektörde en az on yıl çalışmış kişiler arasından seçilir. Üyelerde ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartlar aranır.

Kurul üyelerinin görev süresi beş yıldır. Görev süresi biten üye yeniden seçilebilir. Herhangi bir nedenle üyelikleri sona erenlerin yerlerine Bakanlar Kurulu tarafından bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usule göre en geç bir ay içinde yeni bir üye atanır . Bu şekilde atananlar, yerine

atandıkları üyelerin sürelerini tamamlar. Arka arkaya dört toplantıya veya bir yıl içinde toplam on toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar.

Kurul üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak, bu Kanundaki yasakları ihlal ettiği veya bu Kanun ile kendilerine verilen görevler ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı haklarında mahkumiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memuru olmak için aranan şartları kaybettikleri tespit edilen veya üç aydan fazla bir süre ile hastalık, kaza veya başka bir nedenle görevlerini yapamaz durumda olan veya görev süresinin kalan kısmında görevine devam edemeyeceği, üç aylık süre beklenmeksizin tam teşekküllü bir hastaneden alınacak heyet raporu ile tevsik edilen Kurul üyeleri, süreleri dolmadan Bakanlar Kurulu tarafından görevden alınır.

Kurulun çalışma esasları, görev ve yetkileri

MADDE 3. - Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Bu Kanun gereğince Kurum tarafından yürütülecek görevler ile ilgili düzenlemeleri yapmak,
- b) Bu Kanunda öngörülen idari para cezalarının tahsil edilmesine ilişkin işlemleri yürütmek,
- c) Satış ve uygunluk belgesi başına alınacak tutarların tespiti ile tescil, izin ve ruhsat harçlarının Kurum tarafından tahsiline ilişkin işlemleri yürütmek,
- d) 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, tütün ve alkol tüketiminden kaynaklanan kamusal, toplumsal ya da tıbbi nitelikteki her türlü zararlı etkileri önleyecek düzenlemeleri yapmak, bunlarla ilgili kararları almak,
- e) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili sektörel düzenlemeler yapmak,
- f) Yurt içinde ve yurt dışında konusuyla ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, gerektiğinde bu kuruluşlara Kurumun üye olmasına karar vermek,
- g) Personel atamaları da dahil olmak üzere Kurumun personel politikasını oluşturmak,
- h) Kuruma taşınır ve taşınmaz mal veya hizmet alınması, satılması ve kiralanması konularında karar vermek,
- ı) Kurumun alacak, hak ve borçları hakkında karar vermek,
- j) Kuruma bağlı akredite laboratuvarlarının tesis edilmesine ve işletilmesine ilişkin şartları tespit etmek,
- k) 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisarı Kanunu, 492 sayılı Harçlar Kanunu ve diğer kanunlar ile Genel Müdürlüğe verilmiş olan görevleri yürütmek,

l) Görev alanı ile ilgili konularda gerekli gördüğü her türlü bilgiyi, tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bunların her türlü birliklerinden istemek.

m) Kanunlarla verilen diğer görevleri yürütmek.

Kurul üyeleri, Kurulun para, para hükmündeki evrak, senet ve diğer mevcutlarına karşı işledikleri suçları ile bilanço, tutanak, rapor ve benzeri her türlü belge ve defterler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı memur sayılırlar. Kurul üyelerinin, görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri gizli bilgileri açıklamaları halinde, haklarında 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 229 uncu maddesi hükmü uygulanır ve Kuruldaki görevlerine son verilir. Bu kişiler Kurul üyeliğine tekrar seçilemezler.

Kurumun hizmet birimleri, Kurum personelinin statüsü, atanma usulü ve özlük hakları

MADDE 4. - Kurul Başkanı Kurumun en üst amiri olup, Kurumun genel yönetimin ve temsilinden sorumludur. Kuruma, Kurul kararıyla iki başkan yardımcısı atanır.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, idari hizmet sözleşmesiyle sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurum personeli ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabidir. Emeklilik açısından Kurul Başkanı bakanlık müsteşarına, Kurul üyeleri bakanlık müsteşar yardımcısına denk statüde olduğu kabul edilir.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlardan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu veya özel mevzuatla düzenlenmiş personel rejimine tabi olanlar, Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra başvurmaları halinde ilgili Bakan tarafından, mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

Kurul Başkan ve üyelerinin aylık net ücretleri, en yüksek Devlet memurunun her türlü ödemeler dahil aylık net ücretinin iki katını geçmemek üzere Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir.

Kurul üyeleri göreve başlama ve görevden ayrılma tarihlerinden itibaren bir ay içinde ve görevleri devam ettiği sürece her iki yılda bir mal beyanında bulunmak zorundadır.

Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurulca tespit olunur.

Kurumun gelir ve giderleri ile denetimi

MADDE 5. - Kurumun gelirleri şunlardır;

a) Yurt içinde üretilen veya ithal edilen bütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkilerin yurt içinde yapılacak ilk teslimlerinde satış fiyatının binde dördü,

b) Mamul üretimi, satışı ve uygunluk belgesi başına alınacak tutar,

c) Tescil, izin ve ruhsat harçları,

d) Bu Kanunda yer alan idari para cezalarının yüzde yirmibeşi.

Gerektiğinde (a) bendinde belirtilen oranı yüzde elliye kadar azaltmaya, ödeme usul ve esaslarını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu tutar hiçbir vergiye matrah teşkil etmez.

Kurumun giderleri şunlardır;

a) İdari giderler,

b) Sektörle ilgili araştırma-geliştirme faaliyetleri ile bütün ve alkol tüketiminden kaynaklanan kamusal, toplumsal ya da tıbbi nitelikteki her türlü zararlı etkileri önleyecek çalışmaları yönlendirerek organizasyonu sağlamak üzere gerekli gördüğü faaliyetlerin desteklenmesinden doğan giderler,

Kurumun giderleri Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır. Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Yıllık gelir ve gider arasındaki fark Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde genel bütçeye aktarılır. Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez, rehnedilemez.

Kurum Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabidir.

Üretici tütünlerinin alımı ve satımı, tütün mamulleri üretimi, tütün ve tütün mamulleri ticareti

MADDE 6. - Üretici tütünleri yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemiyle alınır ve satılır. Sözleşmeli üretim esasına göre üretilen tütünlerin fiyatları, tütün mamulleri üreticileri ve/veya tüccarlar ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenir. Yazılı sözleşme yapılarak üretilen tütünler dışında kalan üretici tütünleri, açık artırma merkezlerinde açık artırma yöntemiyle alınır ve satılır. Açık artırmaya başlangıç fiyatlarından başlanır ve satışa konu tütünler en yüksek fiyatı veren alıcıya satılarak tescil edilir.

Türkiye'de tütün mamulleri üretmek isteyenlerin; yıllık üretim kapasitesi tek vardiyada, sigara için iki milyar adet, diğer tütün mamulleri için ise onbeş tondan az olmayan, tütün hazırlama bölümleri dahil tam ve yeni teknoloji ile tesisler kurmaları şarttır.

Bu şartları yerine getirenler, ürettikleri tütün mamullerini serbestçe satabilir, fiyatlandırabilir ve dağıtabilirler. Türkiye'de tütün mamullerini üretmek ve satmak isteyenler, Kurumdan üretim, satış ve/veya uygunluk belgesi almak zorundadırlar.

Üreticiden alınan tütünlerin tütün satış merkezlerine veya Kuruma tescilli kaydıyla, dahilde alınıp, satılması, nakledilmesi ile standartlara uygun olan tütünlerin ihracı serbesttir. Kırık ve döküntü tütünlerin gerektiğinde ihracatı Kurumdan izin alınarak yapılır.

İşlendikten sonra ihraç amacıyla olsa dahi tütün ithali, ancak, üretim ihtiyaçlarıyla sınırlı olarak bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tütün mamulleri üreticiler tarafından yapılabilir.

Firmaların ülke genelinde kuruluş yeri nerede olursa olsun her satıcının sipariş verdikleri ürünleri yerinde teslim etmeleri şarttır. Türkiye'de üretilen tütün mamullerinin ihracı serbesttir.

Türkiye'de, marka bazında sigara için yıllık üretim kapasitesi tek vardiyada en az iki milyar adet, diğer tütün mamulleri için yıllık üretim kapasitesi tek vardiyada en az onbeş ton üretenler, aynı markadan olmak üzere serbestçe ithalat yapabilirler, fiyatlandırabilirler ve satabilirler. Bu fıkrada belirtilen üretim miktarlarına ilişkin şartları yerine getirmeyenlerce yapılacak sigara ve diğer tütün mamullerinin ithalatı, ithal edilen tütün mamullerinin fiyatının belirlenmesi ve yurt içinde pazarlamasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Bu maddede belirtilen şartlarla ilgili işlemlerin tespit ve takibi Kurum tarafından yürütülür.

Tütün ve tütün mamullerinin ithalatında Kuruldan uygunluk belgesi alınır.

Türkiye'de tütün eksperliği yapmak için, tütün eksperliği yüksek okullarından veya muadili yerli ve yabancı okullardan lisans düzeyinde yüksek öğrenim diploması alarak mezun olmak şarttır. Tütün eksperleri unvanına sahip olmayanlar, tütün alım ve satım muayenelerini, tütün vasfı, değer ve nevelerinin belirlenmesini ve tütün işleme, bakım, fabrikasyon eksperliği yapamazlar, tütün işlerinde bilirkişi ve hakem olamazlar. Tütün eksperlerinin, görev, yetki ve mesleki sorumlulukları Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Tarımsal destekleme

MADDE 7. - Tarımsal destekleme politikaları çerçevesinde doğrudan Bütçeden veya uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynaklardan, doğrudan ve/veya dolaylı olarak yapılacak her türlü ödemelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Cezai hükümler

MADDE 8. - Kuruluş ve faaliyet iznini almadan tütün ve tütün mamulleri ile alkollü içkiler üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenlere; işyerleri veya ikametgâhlarında

söz konusu maddeleri üretenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve 225 milyon liradan az olmamak üzere üretilmiş tütün ve tütün mamulleri ile alkolü içkiler piyasa değerinin on katı tutarında ağır para cezası verilir. Bu hüküm 6 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında da uygulanır.

Satış belgesi almadan satış yapanlar, ellerindeki mamulata el konulmakla birlikte ruhsat harcının on katı tutarında ağır para cezası ile cezalandırılır.

Belirtilen suçları işleyenlere yardım edenler hakkında asıl faillere verilecek cezaların yarısı hükmolunur. Bu fiillere katılan memur ve görevliler de asıl failler gibi ceza görürler.

Yönetmelikler

MADDE 9. - A) 1) Kurulun çalışma usul ve esasları ile Kurul üyeleri, Kurum personeli ile bunların yakınlarının yapamayacakları işler,

2) Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları, sayıları ve kurum personelinin emeklilik statülerinin belirtilmesi açısından durumu,

Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle,

B) Tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkolü içkilerin iç ve dış ticareti, sigara fabrikalarının kurulmasının izin ve şartları, üretilen tütün mamullerinin teknik özelliklerinin belirlenmesi, üretim şartını karşılamayan firma mamullerinin fiyatlandırılması, dağıtılması, satışı ve kontrolü ile bayilikler verilmesi, üretici tütünlerinin yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemi ile alınıp satılması, açık artırma başlangıç fiyatının teknik olarak saptanması, dünyada ve Türkiye'deki gelişmeler dikkate alınarak açık artırma başlangıç fiyatını tespit için kullanılan oranın yüzde elliye kadar artırılması ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhbarı Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle,

düzenlenir.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 10. - A) 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekindeki "(B) Kamu İktisadi Kuruluşları (KİK)" bölümünde yer alan "Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü" bu bölümden çıkarılmış ve aynı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekindeki "(A) İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT)" bölümüne eklenmiştir.

B) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 20 nci maddesinin (C) bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Özelleştirme programında bulunan ve sermayesinin tamamı Devlete ait olan anonim şirket statüsündeki kuruluşlarda, Türk Ticaret Kanununun genel kurul toplantılarına ilişkin hükümleri uygulanmaz."

C) 4046 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin başlığı "Muafiyet" olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda ticaret siciline tescil işlemleri ve Sermaye Piyasası Kurulu kayıt işlemlerinden ücret alınmaz."

D) 2/1/1961 tarihli ve 196 sayılı Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesine Dair Kanun, 9/5/1969 tarihli ve 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu ile 28/5/1986 tarihli ve 3291

sayılı 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu, 3182 Sayılı Bankalar Kanunu, 2983 Sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun, 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu, 7/11/1985 Tarihli ve 3238 Sayılı Kanun, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve 1177 Sayılı Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanunun 17 nci maddesinin 1 inci fıkrası hükmü ile ikinci fıkrasında yer alan "tütün ve tütün mamullerinin üretimi, ithalatı ve satışı ile ekici tütünlerin borsalarda veya yazılı sözleşme yapılarak satılabilmesine ilişkin usul ve esaslar ve" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- A) Genel Müdürlüğün özelleştirme işlemleri tamamlandıktan sonra, bu Kanunun 2 nci maddesindeki Kurul üyeliği için Genel Müdürlüğün ilgilendirildiği Bakanlığın aday önerme yetkisi Kurula geçer.

B) 2002 ve müteakip yıllar tütün ürünü için destekleme alımı yapılmaz. Bakanlar Kurulunca 2000 ve 2001 yılı ürünü tütünlerinin Devlet nam ve hesabına alınması bulunmak üzere bir kamu kuruluşu görevlendirilir. Bu kapsamdaki alımların masrafı ve finansmanı bütçeden tahsis edilecek ödenekle sağlanır, alımlara ilişkin denetim Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır.

2000 ve 2001 yılı ürünleri için 1177 sayılı Kanuna ekli cetvelde isimleri yazılı tütün tarımı serbest olan ilçeler dışında kalan yerler ile bu ilçelerin tespit edilmiş ve kesinleşmiş tütün üretim alanlarının dışında kalan yerlerde ekilen tütün fideleri veya dikilen tütünlük sökülüp yok edilir. Failleri hakkında üç aydan bir seneye kadar hapis cezası ve ekilmiş olan fideleklerin metrekaresi veya artığı için 500 bin lira, dikilmiş olan tarlaların her bir dekar veya artığı için 100 bin lira idari para cezası verilir. Tütünlük toplanmışsa el konulmakla birlikte her bir kilo ve artığından 1 milyon lira idari para cezası alınır.

Yaprak tütün üretim bölgelerinde ekim belgesi almadan veya belge almasına rağmen belgesinde belirtilen alandan fazla veya ekim belgesinde kayıtlı yerden başka yerde ekim yapanların tütünlüklerine el konulmakla birlikte haklarında iki aydan bir seneye kadar hapis ve el konulmakla birlikte el konulan tütünlüklerin her bir kilo ve artığı için 5 milyon lira idari para cezasına hüküm olunur.

Ekim belgesinde tespit edilen miktarların kabul edilebilir bir sebep olmaksızın yüzde onundan fazla veya az tütün teslim eden üreticiler hakkında fazla veya eksik teslim edilen miktarların her kilo ve artığı için 500 bin lira idari para cezasına hüküm olunur. Ürettikleri tütünün tamamını teslim etmeyenler hakkında yukarıdaki cezaların iki katı uygulanır.

Ekim ve ticaret belgesi olmadan ellerinde tütün bulduran, nakleden veya satan kimselerin tütünlüklerine ve nakil vasıtalarına el konulur ve her bir kilo ve artığından 1 milyon lira idari para cezası alınır.

1177 sayılı Kanuna göre kendilerine verilecek kontrol görevlerini yerine getirmeyen muhtarlar ve diğer kolluk kuvvetleri hakkında 10 milyon lira idari para cezasına hükümlenir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 1177 sayılı Kanunun bu fıkrada belirtilen hükümlerinin uygulanmasına 2001 yılı ürünü kampanya döneminin bitimine kadar devam edilir.

C) Kurumun teşkili aşamasında Kurumda istihdam edilecek personel kadrolarının ve vasfının tespitini sağlamak üzere, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Genel Müdürlükten birer temsilcinin katılımı ile bir komisyon kurulur. Komisyon bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip bir ay içinde toplanır. Komisyonca

belirlenecek kadroların tamamı istekleri halinde Genel Müdürlüğün ilgili birimlerinde çalışan personelden karşılanır.

D) Kurum bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip en geç üç ay içinde görev yapmaya başlar. Bu süre içerisinde bu Kanunla Kuruma verilen görevler Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

E) Kurumun, Genel Müdürlükten devralacağı taşınır, taşınmaz mallar ile her türlü araç-gereç ve cihazların aidiyeti ile devre ilişkin işlemler, Kurum ve Genel Müdürlük arasında yapılacak protokoller ile belirlenir. Devre tabi mallar bedelsiz olup, devir ile ilgili işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

F) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte bütün ekperi olarak çalıştığını belgeleyenlerin hakları saklıdır.

G) 6 ncı maddenin 7 nci fıkrasında yer alan marka bazında sigara için en az iki milyar adet fiili üretim miktarı ölçüsü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen; birinci takvim yılı sonuna kadar iki milyar adet, ikinci takvim yılı sonuna kadar bir milyar sekiz yüz milyon adet, üçüncü takvim yılı sonuna kadar bir milyar altı yüz milyon adet, dördüncü takvim yılı sonuna kadar bir milyar dört yüz milyon adet, beşinci takvim yılı sonuna kadar bir milyar iki yüz milyon adet olarak uygulanır.

Diğer bütün mamulleri için en az onbeş ton fiili üretim miktarı ölçüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen; birinci takvim yılı sonuna kadar onbeş ton, ikinci takvim yılı sonuna kadar on dört ton, üçüncü takvim yılı sonuna kadar on üç ton, dördüncü takvim yılı sonuna kadar oniki ton beşinci takvim yılı sonuna kadar onbir ton olarak uygulanır.

Altıncı yıldan itibaren uygulanacak olan bu ölçüleri sıfıra kadar indirmeye ve bütün, bütün mamulleri, alkol ve alkollü içkilerin dış ticaretine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 11. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu Yürütür.

